

FRILANSERE OG TJENESTEPENSJON

Det har kommet flere påstander fra arbeidsgiversiden om hybridpensjon for frilansere.

Det er grunnleggende å forutsette at det finnes en vilje til å organisere tjenestepensjonen slik at frilansere blir ivaretatt på en god måte. Det vil alltid være enklest og billigst for arbeidsgiver å ha en innskuddspensjon. Det betyr imidlertid ikke at det er grunn til å si at dette er en grunn god nok til å ofre det langsiktige arbeidet med livsvarige og kjønnsnøytrale pensjoner. Vi mener at begge deler kan ivaretas på en god måte. Det kan tenkes at det er elementer i lovverket som bør utvikles videre for å gjøre dette bedre enn i dag, og det er et arbeid som vi i fellesskap med arbeidsgiverne selvsagt deltar i.

Først må vi avklare begrepet frilanser:

- Selvstendig næringsdrivende (har ingen pensjonsrettigheter i dag)
- Midlertidig ansatte (protokollen gir alle med ansettelsesforhold en rett til pensjonsopptjening)

Våre vurderinger under baserer seg på informasjon fra vår rådgiver og leverandørene.

Arbeidsgiver påstår:

- Frilansere og ansatte som har flere arbeidsgivere kommer utvilsomt dårligere ut med den ordningen det nå streikes for å oppnå.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Frilansere og ansatte som har flere arbeidsgivere kommer om lag like godt ut med den ordninga det nå streikes for.

Særlig kvinnelige frilansere vil komme bedre ut fordi beløpet de sparer til pensjon er omtrent 1 %- poeng høyere enn i innskuddsordningen.

Alle vilkårene for frilansere og midlertidig ansatte i den midlertidige innskuddspensjonen kan videreføres i hybridordningen. Pensjonsrådgiveren Actecan har utarbeida et notat for Fagforbundet om frilansere ved orkester og teater som slår fast at det kan avtales en felles ordning for kultursektoren, slik at man kan jobbe i ulike institusjoner og tjener opp pensjon i samme ordning. Dette er også bekreftet fra Sparebank1, som leverer og organiserer dagens midlertidige innskuddsordning.

Arbeidsgiver påstår:

- I dagens innskuddsordning tjener alle opp tjenestepensjon fra første krone, inkluderte alle frilansere som er inne i kortere eller lengre perioder. Ved en overgang til hybridpensjon ville den enkelte frilanser, for å oppnå livslang utbetaling, ha behov for en inntekt på minst 760 000 kroner i pensjonsgivende lønn den perioden vedkommende er inne i en virksomhet, noe de færreste gjør. Dette henger sammen med at den opptjente pensjonsbeholdningen etter loven må utgjøre minst 0,5 G (53 200 kroner). I en hybridordning med maksimal sats på 7%, får man først spart opp 0,5G hvis man tjener av 760 000 kroner.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Når noen slutter, vil pensjonsbeholdninger på mindre enn 0,5 G (folketrygdens grunnbeløp), kunne overføres til individuell pensjonsavtale som igjen vil kunne overføres til egen pensjonskonto i innskuddspensjon. Dette vil være samme behandling av pensjonsopptjeningen som i dagens innskuddspensjonsordning. Kostnadene til administrasjonsreserver ved korte ansettelsesforhold kan dermed bli null.

Ingen får livslang pensjon med dagens innskuddspensjonsordning, heller ikke frilansere.

Det er riktig at i de første årene vil det ikke være nok midler til en livsvarig pensjon for de eldste. Disse har imidlertid i stor grad en livsvarig pensjon fra den tidligere offentlige tjenestepensjonen.

Arbeidsgiver påstår:

- De ansatte og frilanserne som har flere arbeidsgivere kan i dagens ordning samle sine ulike pensjonsopptjeningen på sin personlige pensjonskonto. I hybridpensjon kan det også legges til rette for innmelding i ordningen fra første time og første krone, men ordningen har begrensninger for hvilke pensjonsrettigheter frilanserne får med seg ut igjen. I stedet for et pensjonsbevis med rett til hybridpensjon, vil frilanserne da få med seg en individuell pensjonskapital som frilanseren må dekke kostnadene til forvaltning av selv, ved at dette trekkes fra avkastningen hvert år.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Ved opprettelse av konsernpensjonsordning (eller lignende), kan pensjonsbeholdningen i en hybridpensjonsordning flyttes mellom arbeidsgivere innenfor tariffområdet, slik at det ikke utstedes pensjonsbevis i slike tilfeller.

Pensjonsbeholdningen fra en hybridpensjonsordning vil også kunne overføres til eksisterende pensjonsbevis.

De samme begrensninger for hvilke pensjonsrettigheter frilanserne får med seg ut igjen gjelder i den midlertidige innskuddspensjonsordninga. I den midlertidige ordningen er det oss ansatte og frilansere som selv må dekke kostnadene til forvaltning og administrasjon.

Arbeidsgiver påstår:

- Frilansere vil ikke få en garantert livsvarig utbetaling fra en slik uforsikret individuell pensjonsavtale. Prisen frilanseren selv må betale for å forvalte denne, er vesentlig høyere enn for et pensjonskapitalbevis på samme størrelse fra en innskuddsordning. Vi har fått beregnet at dette innebærer at den utbetalte pensjonen frilanseren får, må forventes å bli ca 10 prosent lavere enn om de hadde vært i en innskuddsordning. Frilanserne har ofte flere ansettelsesforhold og arbeider hos flere oppdragsgivere. De vil dermed kunne sitte igjen med mange slike individuelle pensjonsbevis, og må altså betale for forvaltningen av hvert av dem.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Vi legger til grunn at frilansere som i hovedsak jobber innenfor tariffområdet, vil få slått sammen og har rett til å slå sammen flere små pensjonsbevis. Vi legger også til grunn at signalene fra embetsverk og politiske nivå om etablering av en pensjonskonto for hybridpensjon vil løse dette etter hvert.

Så er det enn så lenge slik at for frilansere som jobber utenfor tariffområdet, så vil det trolig i hovedsak være innskuddspensjon. Disse blir selvsagt samlet på den etablerte pensjonskontoen.

Det å påstå at pensjon blir 10 % lavere med en individuell pensjonsavtale, kan framstå som mye. Men dersom dette i praksis er 10 % av en relativt lav andel av den samlede pensjonskapitalen, så har det liten betydning.

Dersom noen faktisk har så mye arbeid innenfor tariffområdet med hybrid, så vil det jo etter hvert i stedet bli utstedt ordinære pensjonsbevis og satt av administrasjonsreserver.

Arbeidsgiver påstår:

- Et ytterligere forhold er at i loven som regulerer hybridpensjon (Lov om tjenestepensjon § 6-1) kommer det tydelig frem at den ansatte ikke skal beholde pensjonsbeholdningen etter fratredelse ved kortere ansettelse enn 12 måneder. Begge tilbyderne av hybridpensjon sier på sin side at de allikevel vil åpne for det motsatte. Vi stiller spørsmål ved om dette faktisk er rettslig holdbart og dermed et trygt vilkår på sikt. Etter lovens bokstav skal nemlig beholdningene fra korte ansettelsesforhold settes på et premiefond som arbeidsgiver etter nærmere regler kan trekke på ved premieinnbetaling generelt.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Det **er klart at frilansere kan være med**, og få rettigheter, i en hybridpensjonsordning selv om de har kortere tjenestetid enn 12 måneder, så lenge de er ansatt.

Vi legger til grunn at brevet fra Finanstilsynet fra 2020, og som viser til forvaltningspraksis i denne typen saker er mer enn tilstrekkelig til å avklare dette. Det er Finanstilsynet som fører tilsyn med at leverandørene leverer godkjente løsninger, og når de sier at noe er OK, så kommer de ikke i etterkant med en rettslig prosess og stopper dette!

Arbeidsgiver påstår:

Frilansere kommer altså dårligere ut med en hybridordning og bare for at alle skal skjønne omfanget er ca 80% av Norsk Skuespillerforbund og ca 50% av Creo sine medlemmer frilansere.

Både teatrene og orkestrene er avhengige av å kunne bruke frilansere både som kunstneriske team og som utøvere. Hvordan frilanserne behandles er derfor helt avgjørende for oss som institusjoner. Siden vi kun kan ha en felles pensjonsløsning for alle ansatte, er det avgjørende at vi finner en løsning som ivaretar frilanserne også.

Fagforbundet, Creo og NTL mener:

Det er et annet forhold for de som er selvstendig næringsdrivende. De må ta ansvar for egen sparing til pensjon, uansett hvilken pensjonsordning som finnes.